

Pe pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — h
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnštvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — h
četrt " 5 " — h
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnštvu v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2. L. 17.

Izhaja vsak dan, izvemski
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 219.

V Ljubljani, v torek 25. septembra 1900.

Letnik XXVIII.

Govor

njegove eminencije kardinala in knez nadškofa
goriškega gospoda dr. Jakoba Missia, na
tretjem slovenskem zborovanju drugega slo-
venskega katoliškega shoda.

Nisem prišel z namenom, govoriti k
Vam.

Bodi samo par kratkih besed, katere si
dovoljujem še izpregovoriti, predno se raz-
idemo. Nekatere misli, katere sem Vam ho-
tel povedati, je omenil ravno sedaj moj go-
spod predgovornik, a ko se je zahvaljeval
raznim gospodom, jednega ni izrecno ime-
noval, meni pa se zdi dolžnost, ki jo imamo
vsi, da se njemu v prvi vrsti zahvalimo za
ta shod. To je Vaš vzorni in neumorni knez
in škof, kateri je v svoji gorečnosti delal na
to, da se je ta shod izvršil (Burne ovacije,
živio-klici škofu.) V svoji gorečnosti, v svoji
ljubezni do Boga, v svoji ljubezni do svete
cerkve, do škofije, v svoji ljubezni do bliž-
njega ni miroval, dokler ni tega dosegel.

Jaz to toliko bolj občudujem, ker je
prišel do tega v tako kratkem času, med
katerim biva med vami.

Vem, koliko časa je bilo treba, da je
prišlo do prvega slovenskega katol. shoda,
in zato prav toliko bolj občudujem, da je
bilo mogoče v tako kratkem času zasnovati
ta shod, in torej njemu, ki se je vsega žrtvo-
val, moja najiskrenejša zahvala.

Potem pa tudi ponavljam še jaz zahvalo
vsem tistim, ki so kakor koli pripomogli k
temu shodu, in nazadnje pa se zahvaljujem
tudi Vam vsem, ki ste se udeležili tega
shoda.

Morda ni bilo ravno vsakemu lahko priti
sem, s težavo in silo, morebiti ne samo v
gmotnem oziru, ampak še celo hujše, dosti-
krat nevarnost, nevarnost pred svetom, zba-
danje od raznih strani, in vendar Vi ste pre-
magali vse te težave in ste prišli v tako
ogromnem številu tukaj sem.

Torej tudi Vam gre najsrčnejša zahvala
za to.

Na tem katoliškem shodu se je marsi-
kaj sklenilo lepega in dobrega, in ne bode
morebiti mogoče vsega in povsod izvesti;
tudi ne mislim, da je v teh resolucijah, ka-
tere so bile tukaj sklenjene, morebiti tudi
vse obseženo, kar more pospeševati dobro
stvar, vendar pa je to seme, iz katerega,
kakor upam, bode prišlo mnogo lepega in
dobrega sadu, in da kar se je zdaj začelo z
največjim navdušenjem, da bode tudi to se
nadaljevalo s takim navdušenjem in rodilo
vedno lepši in lepši sad.

Pri tem pa, ko sem se zahvaljeval vsem
raznim faktorjem in zlasti Vam, soudeležni-
kom tega shoda, se spominjam tudi tistih,
ki so takim shodom nasprotni, tudi tem se
imam v nekem oziru zahvaljevati, zahvalje-
vati se imam zato, ker se je vkljub njho-
vemu zbadanju kazala značajnost pri marsi-
katerem, in se je tudi pri tem uresničilo to,
kar nam pravi sveto pismo o apostolih, da
so šli z veseljem od velikega zbora, ker so
bili vredni spoznati trpeti in prenašati zani-
čevanje za ime Kristovo. (Odobranje.)

Mislil, da je nasprotstvo zoper tak
shod kakor drugod, tako tudi med nami že
privedlo do takega veselja v Gospodu. Ho-
čem reči, da marsikateri, ki se je izprva more-
biti zbal katoliškega gibanja udeleževati se,
da je ta potem to bojazem od sebe odpravil
in se zdaj velikodušno tega gibanja ude-
ležuje.

Mislil pri tem v prvi vrsti na naše vi-
sokošolce, kateri so od nekaj let sem tako
pogumno nastopali (živio klici, hrupno odo-
bravanje), ki se nič ne zmenijo za razna na-
sprotovanja (Tako je!), katerim so bili dosti-
krat izpostavljeni ali v listih ali kakorkoli si
bodi.

To je velika pridobitev: neustrašenost
mladih ljudij. (Živio klici in ovacije »Danici«.)

Pride mi pri tem na misel tudi drugi
stan, o katerem se je tudi danes govorilo in
se ga je hvalilo, in to je učiteljstvo (Živio!
Bravo!), da se tudi ti bolj in bolj zvezujejo
in se oprijemajo katoliške zastave in da se

otresajo bojzani pred svetom, to je velikega
pomena; toliko večjega pomena, kolikor
večjega pomena je sploh učiteljski stan. To-
rej tudi tukaj se razodeva, kar sem že na-
vedel o apostolih, da so šli z veseljem od
velikega zbora, ki jih je obsodil, ki jim je
pretil, ker so bili vredni trpeti zaničevanje
za dobro stvar, za stvar krščansko. (Hrupno,
viharno odobranje in živio-klici.)

Prišel sem tedaj do konca tega shoda,
in ponavljam tudi jaz, kar je ravno gospod
predgovornik Vam povedal, da s shodom samim
ni še nič storjenega. Tukaj, ko jih pride
veliko skupaj, tukaj, kjer vsi več ali manj
ene in iste misli kažejo, je lahko biti pogum-
nim, ali potem raziti se in vsak na svo-
jem mestu delati vztrajno, to je dostikrat
jako težavno, in zato tudi jaz povdarjam:
vztrajnost, vztrajnost v dobrem.

Zato dalje priporočam edinost, ker v
edinosti je moč; pa ne samo zaradi tega,
ampak tudi iz nekega nadnaravnega vzroka.

Znane so Vam besede Kristusove: »tam,
kjer sta dva ali kjer so trije zbrani v mojem
imenu, sem jaz sredi njih«.

Če ste pa jedini vsi, naj ste potem
združeni tukaj ali razpršeni po raznih krajih,
vendar pa vsi jedini v eni in isti misli, je
tudi med Vami Kristus naš Gospod, tisti, ki
je rekel:

»Ne bojte se, jaz sem svet premagal«.

Tretja reč, katero bi Vam priporočal,
predno se razidemo poleg edinosti, je potr-
pežljivost.

Ne da se vse doseči na enkrat, nobena
hiša se ne zida na en dan, nobeno drevo
ne pade samo na en mah, ampak treba je
delati naprej in pri tem biti potrpežljivim.
To potrpežljivost bi vzlasti priporočal tudi
nasproti tistim, ki niso naših mislij; ker, če
jih hočemo pridobiti, to gotovo ne bode
s tem, da ako nas zbadajo, zbadamo tudi
mi nje, ampak s prenašanjem, s potrpežli-
vostjo. Če jih hočemo pridobiti, to gotovo
ne bode s silo, in tudi za dobro ne sme se
delati kakor s kako strastjo, ampak mirno.

premišljenc, vztrajno, potrpežljivo, in tako
smemo upati, da bode s takim postopanjem
blagoslov božji.

Če nas udarijo na eno lice, ponudimo
tudi drugo lice, kajti bolje je prenašati, ka-
kor pa se razžalostiti ali pa dati nazaj, ka-
kor dajo in merijo oni nam. (Dobro!)

S tem sem Vam povedal nekaj skrom-
nih mislij in sedaj pridem do tega, da Vam
podelim blagoslov božji.

Rečem Vam, da imamo najljubeznivej-
šega očeta, ki nam želi le dobro za časno
življenje in večnost. Ako si izprosimo blago-
slov božji, priznamo, da sami od sebe ničesar
ne premoremo, in smo torej pohlevni in
pohlevnim Bog daje svojo milost.

Res, če je Bog z nami, kdo je zoper
nas. Zato, kakor pravim, je blagoslov božji
res sveta stvar.

Pri tem pa, predno Vam dam blagoslov
božji, hočem zlasti poudarjati važnost tega,
kar je kakor molitev k Bogu, in ker od
druge strani ni zadosti, da samo mi delamo,
da proučujemo, da sklepamo, da še tako
lepe misli izražamo; to je potrebno, ampak
ni vse; da se doseže vspeh, mora biti dvojno
skupaj: Bog in človek. Zato se mora z našim
delovanjem združiti tudi pobožna po-
hlevna molitev k večnemu Bogu.

Dostikrat premišljujem, zakaj dandanes
marsikateri tudi dobre reči nimajo vspeha,
ali kakor pravimo, nimajo blagoslova, in do-
stikrat mi pride odgovor: zato, ker dostikrat
mislimo samo na delo in premalo na mo-
litev.

Zares, dela se vsestransko, piše se, orga-
nizuje se, ali kakor hočete imenovati naše
delovanje. Toda pri tem se dostikrat pozabi,
da ves blagoslov pride od zgoraj, se pozabi,
da tudi molimo.

Zato nam bodi blagoslov božji, katerega
hočem sedaj podeliti, tudi kakor nekak opo-
min, da pri vsem svojem delovanju ali zase
ali za bližnjega ne pozabimo tudi ob enem
na molitev.

LISTEK.

Na božjo pot in razstavo.

XI.

Pariz, 21. avg.

Razstava.

Pariška razstava leta 1900 je že peta,
kar jih je napravila francoska vlada zadnjega
pol stoletja. (1855, 1867, 1878, 1889.) Raz-
stava zavzema prostor od trga Concorde do
Elizejskega in Martovega polja,
Trokadéro, Esplanado Invalidov in
nekaj drugih manjših delov. Ves razstavni
prostor meri 1,080.000 m. Oba bregova
reke Sene vežejo štirje mostovi in tri pasa-
rele (mostovi za peš hojo.)

Skoro polovico prostora zavzemajo po-
slopja, ki so zvečine za čas razstave postav-
ljena, iz lesa, mavca in cementa. Glavni
del razstave je Martovo polje, koder so raz-
stavljani izdelki iz surovine, stroji, rudarska
orodja, električni aparati, kovinska industrija,
tkanine, kemija, veda in umetnost. Inva-
lidska esplanada je prostor za umetno in-
dustrijo, elizejsko polje za lepe umetnosti
in Trokadéro za razstavo francoskih kolonij.
Povsodi pa je polno prodajalnic, jedilnic,
gostilnic in samih restavracij je čez 400. Na
razstavljenem prostoru so tudi vsake vrste
uradi, kakor pošta, telefon, telegraf, policija

itd. Kdor se je naveličal hoditi, si lahko
pomaga z vožnjo na trottoir roulant
(plate forme mobile.) To je na visokem, le-
senem odru se pomikajoča železnica, ob-
stoječa iz treh delov, katerih eden stoji
mirno, drugi se pomika s hitrostjo 4 m in
in tretji s hitrostjo 8 m. Železnico goni 160
električnih motorjev in gre 3400 m daleč
z 11 postajami. Druge vrste vožnja je
električna železnica s 5 postajami.
Fauteuils roulants (pousse-pousse)
so stoli, ki jih postreški prepeljavajo po
razstavi proti plačilu. Rampes mobiles
pa so premikajoče se preproge, po katerih
se drsi iz prvega v drugo nadstropje. Pov-
sodi pa je polno komedij z vabljivimi na-
pisi in našemljenimi komedijanti, prodajalcev
časnikov, ki se dero zategneno in zamolklo,
godeb vsake vrste in raznih narodnostij,
nadalje noše različnih narodov in krajev od
izhoda in zahoda. Zvečer pa je nepopisna
razsvetljava od Eiflovega stolpa do velikega
vhoda, po hišah in drevesih visi brezštevila
lampijončkov, ladije so razsvitljene po Seni,
napisi v električnih lučicah žaré po stenah,
nad vse pa blišče žarnice ob dolgih palačah
Martovega polja in nepopisen je prizor elek-
trično razsvitljenega »vodnega gradu«
nasproti Eiflovega stolpa. Vzlasti čarobna je
bila razsvetljava v soboto večer (18. avg.),
prirejena na čast odhajajočemu perzijskemu
šahu.

Poglejmo si torej nekoliko posamične
dele v razstavi. Kajpada bi bilo treba več
mesecev, da bi mogli natančneje pregledati
vse prostore in razstavljene predmete. Po-
kusimo zaznamovati to, kar nas je bolj za-
nimalo.

Pred velikimi vratmi, ki imajo podobo
slavoloka v bicantinskem slogu, je polno
prodajalcev, ki prodajajo vstopnice (fickets).
Barantajo pa z njimi kakor na borzi. Splošno
velja vstopnica 1 frank, a kupil sem jih
vselej za 30—40 centimov. Skozi mnogo-
vrstne nasade cvetic in dreves in bronastih
kipov zapazimo najprvo »malo palačo«
(palais petit), krogu podoben dvor z obliko
trapeca. V vestibulu je oborožen vitez na
konju, ki velja za opravo cesarja Franca I.,
katero je Napoleon prinesel iz Ambrasa pri
Inomostu v Pariz.

Povsodi po stenah je vse polno zna-
menitih starih gobelinov (preprog), po stek-
lenih omarah so spominki iz keltske, rim-
ske in stare francoske dobe, krasni izdelki
iz slonove kosti (plošča, predstavljajoča
Klodvikov krst), iz bronu, medu, bakra in
kovanega železa, hišne oprave, skrinje,
omare, ure, tobakere in listnice iz prejšnjih
stoletij. Ta palača je res prava zakladnica.
Toda najbolj nas iznenadi šesta, sedma in
osma dvorana, kjer so razstavljene cerkvene
umetnosti: relikvarijev je posebno dosti in
vsakere oblike (iz 13. in celo 10. stoletja),

zlatih, emajliranih in v raznih slogih. Ke-
lihi so iz 12. in tudi iz 10. stoletja s široko
kupo, mitre, palice, emajlirane kanon-table,
mašni plašči (iz 11 stol.); nadalje inkonabli,
(iz 9. stol.) s krasnimi inicijalami, sigili, pi-
sana biblija, več pultov v obliki bronaste
orla (16. stol.), zvonček iz 8. veka, meč celo
iz 5. stoletja. Posebno spomina vredni so
emajli (delani po limozinskem načinu) iz 13.
veka. — Mala palača je zidana v slogu iz
časa Ludovika XIV. in je stala 12 milijonov
frankov.

Izpustiti tudi ne smemo precej nasproti
mali palači velike palače (palais grand),
ki je stala 24 milj. frankov. Pod kupolo je
razstavljeno kiparstvo, po okrožju pa je na
levo slikarstvo francosko, zastopano od kla-
sika Davida in Grosa do romantične šole
(Delacroix, Delaroche, Ingres) od šole II. ce-
sarstva (Meissonier) do realistične šole (Cour-
bet). Na desno so razstavljene slike drugih
narodov. Vzlasti zanimiva med drugimi dr-
žavami je Japonska po svoji slikarji na
svilo kot zastopnici narodnega slikarstva.
Pozna se velik razloček in propad slikarstva,
ako primerjamo staro japonsko šolo s sli-
kanjem na svilo v primeri s slikarji, ki po-
snemajo evropske realiste in imajo tudi
poleg svojo dvorano. Avstrija ima svojo po-
sebno sobo za secesionistične sanjarije, izme-
j katerih je imela celo ena spodaj napis »grande
prix«, kar pomeni, da je obdarovana . . .

Par nobile fratrum.

(iz Zagreba.)

Hrvatski uradni list in »Slovenski Narod« sta se v najnovejšem času prav sprijaznila. Boj proti katoliškemu pokretu in proti domoljubnej duhovščini ju je zblizal. Znano je, da je hrvatski uradni list bil proti hrvatskemu katoliškemu shodu in da je proti njemu pisal, vendar ne tako nedostojno kakor »Slov. Narod«; priobčil pa je, da oprava svoje stališče, iz »Slov. Naroda« cel odstavek iz članka, v katerem se oponaša osnovateljem II. slovenskega katoliškega shoda, da so morali sklicati na shod le kmete, češ, da inteligenca slovenska ne mara za take duhovske sestanke. Oba lista sta seveda gotovo tudi složna v jezi, ker so slovenski in hrvatski katoličani pokazali, da jim je katoliška stvar sveta, ker se sicer gotovo ne bi bilo zbiralo na te shode na tisoče katoličanov. Toliko svojih privržencev ne morejo zbrati na svoje shode niti hrvatski mažaroni niti slovenski liberalci. Zato se zdaj med seboj tolažijo, ker so se s svojim pisanjem tako grozno osramotili.

Posebno pa je hrvatskemu uradnemu listu všeč oni članek »Slov. Naroda«, v katerem je obsodil Stadlerjevo zdravico glede zedinjenja Bosne s Hrvatsko. Uradni hrvatski list ne more biti dosti hvaležen »Slov. Narodu«, da se je tako odločno izjavil proti političnemu delovanju duhovščine na Slovenskem in Hrvatskem. S to svojo izjavo je »Slov. Narod« izdal slovenski in hrvatski narod sovražnikom njegovim. Niti hrvatska niti slovenska posvetna inteligenca, ko bi bila še tako požrtovalna, ne bi mogla sama obvarovati naroda popolne propasti v borbi proti narodnim nasprotnikom.

Tega nam ni treba dokazovati, skušnjava nas uči o tem vsak dan. S svojo izjavo pa se je »Slov. Narod« pregrešil ravno proti največjemu in najmilejšemu idealu vseh Hrvatov, proti zedinjenju vseh hrvatskih dežel. »Slov. Narod« odobruje, da je bil zato Stadler posvarjen. In ni li vse delovanje škofa Strossmayerja namenjeno tej ideji? Kaj bi bilo od Hrvatske, da ni bilo katoliškega škofa Strossmayerja, ki je probudil in v hudih bojih vzdržal v narodu živo samozavest?

To je pripoznal sam ljubljanski župan Hribar pred nedavnim v Djakovu pred najodličnejšo gospodo, dočim je doma v Ljubljani na uljuden poziv h katoliškemu shodu odgovoril na nedostojen način, da ne more zborovanju prisostvovati. A drugi steber slovenskih liberalcev je proslavljal na Slomšekovej slavnosti velike zasluge katoliškega škofa za slovenski narod, a zdaj odobrava, da se v njegovem organu piše in zahteva, da se duhovniki potisnejo s političnega polja samo v cerkev.

Ni li to največje licemerstvo? Kdor je proti domoljubni slovenski in hrvatski duhovščini, tega ne moremo smatrati pravim domoljubom, a list, ki piše proti naši duhovščini, je očiten neprijatelj naših narodnih idealov. More li še kdo smatrati domoljubnim oni list, ki je sporazumen z izjavami mažarskih, nemških in laških časopisov proti naši narodni duhovščini? Bi li ti časopisi pisali proti hrvatski in slovenski duhovščini, ko ne bi ona branila svojega naroda? Gotovo ne, a napadi na našo duhovščino s te strani so najboljši dokaz, da naša duhovščina dela zares za narod.

Hrvatski opozicijski časopisi so do zdaj zajemali vesti o slovenskih odnošajih večidel iz »Slov. Naroda«, ker so smatrali to glasilo za merodajno. Zdaj se jim bodo brčkone odprle oči, da temu ni tako. List, ki napada vse, kar je milo in drago katolikom, ne more biti glasilo celokupnega slovenskega naroda, a ne more biti tudi prijateljski hrvatskemu narodu, če odobrava ona sredstva, ki so naperjena proti zedinjenju hrvatskih dežel, ter je zato dobil pohvalo od hrvatskega uradnega lista. Razume se, da ta list ne bode prenehal še nadalje v »fulminantnih« člankih proslavljati vzajemnost hrvatsko in slovensko in sploh slovensko, toda kdo mu bode verjel, če z druge strani napada in grdi one, ki so oživotvorili to vzajemnost in še zdaj zanjo delajo? »Slov. Narod« je izgubil s svojo nedostojno pisavo vsak ugled ne samo pri slo-

venskih, nego tudi pri hrvatskih domoljubih ter se ne more nič več smatrati pravim slovenskim organom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. septembra.

Dr. Gregr pred svojimi volivci.

V Presticu blizu Plzna se je vršil v ponedeljek mnogoštevilno obiskan češki shod, na katerem je poročal mej drugimi posebno dr. Gregr. Povedal je govornik, da se češki zastopniki ne bodo dali več odpraviti s samimi obljubami in drobtinami, marveč hočejo dobiti popolnega zadoščenja. Dosedanja politika češkega kluba je narodu le škodila. Ministerski predsednik Koerber je sicer poskušal pregovoriti češke zastopnike in jih pridobiti zase z malenkostnimi obljubami, a ti časi so sedaj minuli. — Po shodu se je vršil banquet, kjer je Gregru napil urednik »Katol. Listov«, Kratochvil, na kar je odgovoril Gregr, da »katolicizma nikdar ni pobijal, pač pa je bil nasprotnik one duhovščine, ki je stavila v svoj program zahteve, ki jih smatra škodljivimi češkemu narodu«. Ta dogodek je gotove kroge precej preseñetil, ker je znano, da se dr. Gregr v svojem političnem delovanju ni mnogo razlikoval od onih čeških politikov, ki niso posebno vneti katoličani.

Mažari in razmere v Avstriji.

Drug za drugim se oglašajo mažarski politiki pred svojimi volivci, da jim pojasne razmere v domači deželi, posebno pa sedanje dogodke v Avstriji. Tudi poslanec grof Albert Apponyi je minulo nedeljo čutil potrebo, da se prikaže pred svojimi volivci v Jaszberenyju. Ta dogodek je pomenljiv posebno vsled tega, ker se je zastopnik nekdanje opozicijskega mesta javno izjavil za Szellovo politiko, in pa radi pojasnil, ki jih je podal Apponyi o učinkih, ki jih bodo baje imele avstrijske razmere na Ogersko. Govornik je mnenja, da bode morda razvoj avstrijskih stvari postavil Ogersko pred »nove državno-pravne probleme«, ter objednem napoveduje »vojaške reforme ter odredbe, ki jih bo prejeti tudi z gospodarskega stališča! Da bi se sedanj položaj v Avstriji smatral za ugodno priliko za razrušitev obstoječe državno-pravne zveze z Avstrijo, se zdi Apponyiju nevarno in napačno. Popolno osamosvojenje Ogerske bo mogoče še le vspeh poznejših dogodkov, o katerih pa sedaj še ni primerno razpravljati. — Szellov pristaš je tu precej odkrito govoril o konečnem namenu mažarske politike.

Pomiloščenje srbskih veletdajcev.

Kot so pred nekaj dnevi napovedali razni listi, je podpisal kralj Aleksander dekret povodom včerajšnjega rojstvenega dne kraljice Drage, s katerim se pomiloščujejo razun jednega vsi, ki jih je radi zarote proti razkralju Milanu obsodila prejšnja vlada. Mej pomiloščenimi so nastopni, v 20letno ječo obsojeni Milanovi »prijatelji«: polkovnik Nikolič, obč. uradnik Kovačević, tovarnar Dimić, višji duhovnik Gjurić, carinski uradnik Milenković, Alavantić, odvetnika Živković in Pavičević, vpokojeni nadporočnik Novaković, nadalje kmetje Miloradović, Todorović in Štefanović ter trgovec Rajković. Pomiloščeni so torej vsi obsojeni, le znani Kresović, človek dvomljivega značaja, ki je kot glavna priča najbolj tlačil svoje soobtožene in jih čim največ očrnil, ni bil deležen kraljeve milosti. Ta čin kralja Aleksandra je naravnost naperjen proti prejšnji vladi, ki je pričela in izvedla famozno pravdo, in proti razkralju Milanu. Umevno, da je občinstvo toplo pozdravilo kraljev dekret in pa pomiloščence, ki so bili takoj osvobojeni.

O proslavi tridesetletnice opanja Rima priobčuje dunajska židinja sledeče izvorno poročilo, ki jasno kaže, kako malo navdušenja je mej rimskim prebivalstvom za protikatoliško slavje: »Letošnja obletnica osvojitve Rima bi se bila morala v smislu naprednih strank vršiti posebno slovesno; dež je pokvaril načrt, in politička otopelost (!) rimskega meščanstva je ostalo pripomogla. Tritisoč ljudij se je sešlo pred vrati, da slave pomemben dogodek osvoboditve Rima duhovniškega jarma (!), toda bile so večinoma uradne osebe, određeni častniki, državni in mestni uradniki,

učitelji z gojenci. Ljudstvo, velika masa, ki da takim izjavam pravi pomen, ni bilo prisotno. Župan je imel visokodoneč nagovor ter hvalil »svobodoželjnost« Rimljanov. Poznavalci tukajšnjih razmer so morali dobiti po tem govoru zelo bolesten utis. Ob polušestih je bilo že vse pri kraju; udeležniki so se vračali z raznimi čutili. Gotovi krogi so se nadjali, da dospe kralj za ta dan v Rim, toda zadovoljil se je z brzojavnim pozdravom na župana. Pozdrav je bil prisrčen in prijazen, politično pa skoro brez barve. — Tako je bilo torej slavje v Rimu povodom »XX. settembre«. Smisel tega poročila se docela ujema z našim sobotnim opisom. Krščansko meščanstvo v Rimu ve, kaj je za mesto papeštvo, in se po tem ravna.

Marsal Martinez Campos, jeden najhrabrejih in najbolj zmognih španskih politikov in najpopularnejših generalov, je umrl v ponedeljek dopoldne v morskem kopališču Zarazu. Zbog tega občutnega udarca vlada v Madridu in sploh po vsej Španiji nepopisna žalost. Porodil se je kot sin generala v letu 1834 Kot tridesetletni mož je postal Campos že polkovnik in je kot tak odšel na Kubo, kamor je bil pozneje večkrat pozvan. Pozneje se je kot divizijski general udeležil vojske proti karlistom ter osvobodil mesto Bilbao. Martinez Campos je bil, ki je oklical princa Alfonza bourbonskega španskim kraljem in zato mu je Alfonz XII. podelil novo odliko. Španskim vladnim krogom sicer ni vedno ugajal, deloma ker so se ga bali, deloma pa zato, ker so prišli na krmilo razni nasprotni mu elementi. V letu 1896 so mu celo odvzeli vrhovno poveljstvo nad kubansko armado in je poverili generalu Weylerju, a ta korak se je kmalu maščeval nad Španijo s porazom v zadnji vojski z Ameriko. Sedaj se le občutijo veliko izgubo, ker so z njim izgubili jedno glavnih opor sedanje monarhije.

Cerkveni letopis.

Na Igu je posvetil presvitli malega šmarna dan nov veliki oltar. Oltar je kamenit in ga je izdelal g. Ig. Čamernik. Stopnice in menza so iz sivega marmorja, stebrički pa, ki nosijo menzo, iz črnega marmorja z belimi kapiteli in stojali. Stari oltar je bil zidan že l. 1711 in v marsikaterih ozirih nepraktičen. Pri posvečevanju novega oltarja je bilo navzočih 13 klerikov, petje je vodil preč. g. P. Hugolin. Slovesnost je bila velika, cela župnija je bila vesela tega dne. Oltar se je napravil iz zapuščine pokojnega župnika. Ob enem se je prenovil lesen tabernakelj nad oltarjem. Želeti bi bilo, da se s časoma nadomesti s kamenitim, isto treba reči o nastavku, ki je na zunaj še dokaj ličen, a v resnici že ves trhljen.

Popoldne se je vršilo vsprejemanje v Marijino družbo. Presvitli je razložil pred vsprejemanjem pomen oltarja, kjer se daruje večnemu Bogu, in prešel je v lepi primeri na tempelj sv. Duha, kar so človeška srca. Vsprejetih v Marijino družbo je na Igu doslej 35 mladencev in 140 deklet.

Iz Št. Vida nad Cirknico: Že 18 let ni bilo pri nas birme in kanonične vizitacije. Zato pa je ljudstvo z največjim veseljem postavljalo slavoloke, pletlo vence in razobešalo zastave v pozdrav presvetlemu knezoškofu. Občinski odbor je bil sklenil udeležiti se škofovega vsprejema. A ko so topiči gromeli in zvonovi naznanjali prihod, ni bilo ne obč. odbora, ne župana, ne nadučitelja pri vsprejemu. Zbrala se je le šolska mladina z g. župnikom. Pravijo, da je v zadnjem hipu tam od Cirknice potegnil nasproten veter. To pa ni motilo slovesnosti, kajti ljudstvo je navdušeno pozdravljalo višjega pastirja.

Birmovanje v cirkniški dekaniji. Z ozirom na dopis v sobotni številki smo prejeli nastopni dopis: Temeljem § 19. tisk. zakona zahtevam, da z ozirom na poročilo v štev. 217, z dne 22. sept. sprejmete naslednji popravek: Ni res, da sem jaz kot načelnik cestnega odbora zapovedal, da se morajo podreti slavoloki, kateri so se na čast gosp. knezoškofu postavili na Rakeku. Res pa je, da še vedel nisem, da je na okrajni cesti postavljen kak slavolok. Ni res, da sem jaz kot župan naročil občinskemu slugi, naj v mojem imenu gospodarjem ukaže poskriti zastave. Res pa je, da na dan prihoda g. knezoškofa od jutra do večera nisem bil

doma. V Cerknici, 22. septembra 1900. Alojzij Pogačnik, načelnik cestnega odbora in župan.

Dostavek uredništva: Tudi če kdo od jutra do večera ni doma, more pred odhodom dati naročila in ukaze.

Iz Rima se nam poroča: Svetoletni shod tretjerednikov sv. Frančiška zbran na željo sv. očeta Leona XIII., se je pričel v soboto popoldne v cerkvi S. Andreja della Valle jako slovesno. Cerkev je za to svečanost krasno pripravljena. V presbiteriju je velikansk, polukrožen oder za predsedništvo, kardinale, škofo in druge dostojanstvenike. V sredi odra je doprsen kip sv. očeta, potem znamenje franciškanskega reda in nad tem krasna podoba brezmadežne D. Marije, zaščitnice reda. Oder je razsvetljevalo obilo sveč in električnih luči.

Mej ogromnim številom tretjerednikov različne narodnosti, tudi slovenske, je bilo mnogo redovnikov, duhovnikov, prelatov, 11 škofov in 6 kardinalov in sicer Mathieu, Casali del Drago, Cassetta, Casanovas in Cretoni ter predsednik shodu Jož. Kal. Vinas, v sredi 4 gen. ministrov. Po »Veni Creator«, katerega je pela vsa cerkev, je predsednik zbrane navdušeno nagovoril najprej latinsko, potem laško. Nato je prokurator P. Ivančič prebral krasen »Breve« sv. očeta, katerega so poslušalci stoje poslušali in najživahneje pozdravili. Temu so sledili trije govori treh tretjerednikov namreč conte Santucci, conte Harmel in P. Ivančič iz reg. III. r., kateri so mej navzočimi povzročili veliko navdušenost in pohvalo. K sklepu so se prebrali došli brzjavljivi.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. septembra.

Dr. Francišek Lampe †.

Prerana in nenadna smrt prebлага in prezaslužnega pokojnika je, kakor nam svedočijo izrazi sožalja, po vsej slovenski domovini globoko užalostila mnogoštevilne njegove prijatelje in čestilce. Neumorno delavni in vsestranski izobraženi dr. Fr. Lampe je zapustil vrzel, ki jo je težko, da nemo goče izpolniti. Za njim žaluje družba sv. Mohorja, za katero je spisal poleg mnogih manjših sostavkov dva snopiča »Jeruzalemskega romarja« in sedem zvezkov »Zgodob sv. pisma«. Ravno to zadnje monumentalno delo je družbi sv. Mohorja privabilo mnogo novih udov, ki z največjim zanimanjem in gotovo tudi z največjo koristjo prebirajo krasno pisane »Zgodbe«. Pokojnik je ravno s tem namenom prepotoval sv. deželo, da bi tem živeje in natančneje mogel sestaviti svoje velikansko delo. Z isto vneto je skrbel od l. 1888 za svoj leposlovni list »Dom in svet«. Napisal je, kakor znano, »Uvod v modroslovje« in »Dušeslovje« ter oral ledino na tem polju slovenskega slovstva. Urejeval je »Drobtinice« in sploh spisal brez števila korenitih člankov v razne liste. Pokojnik je živel za delo in mej delom zatisnil na veke oči. Izguba je nenadomestna, prevelika je praznina za njim. »Laib. Ztg.« piše o pokojniku mej drugim: »Dr. Lampe je bil mož neutrudne vztrajnosti in delavnosti, ki se je kazala na raznih poljih, spravljaliv značaj, mož obsežnega znanja in ob enem ljubeznjive skromnosti, ki mu je takoj pridobila mnoge prijatelje. Zavod, kateremu je bil načelnik mnogo let, po njegovi smrti zadene hud udarec; vednost zgubi z njim navdušenega vernika, slovensko slovstvo po sebi požrtovalnega sotrudnika«. — Na hiši »Slov. Matic«, kateri je bil podpredsednik, je razobešena črna zastava, »Matica hrvatska«, katero ob pogrebu zastopa njen tajnik, g. Kostrenčič, je brzojavno izrazila svoje sožalje.

Sožalje »Matic Hrvatske«. Predsedniku »Slov. Mat.« je došla iz Zagreba naslednja brzjavka: Matica hrvatska izrazuje Vam svoje najsrdačnije sožalje nad gubitkom vašega prvoga podpredsednika. Bog ga pomilovao i bila mu trajna uspomena u narodu slovenskom! Podpisani tajnik zastupati će sutra »Maticu hrvatsku« kod sprovoda. — Predsjednik: S mičkilas, tajnik Kostrenčič.

Odbor družbe sv. Mohorja je namesto venca na krsto svojega odličnega so-

trudnika, dr. Frančiška Lampeta, daroval 100 kron za ljubljansko Marijanišče. — Gospod lekarnar G. Piccoli je podaril v isti namen Marijanišču 25 kron.

Osebnosti. Visokorodna gospa so-proga deželnega predsednika barona Heina se je nocoj odpeljala v Meran. — Gospodična Eliza Klemenčič, učiteljica v Doberniču, je stalno nameščena pri Sv. Jederti na Štajerskem, učiteljska kandidatinja Julija Junec v Črešnjevcu pri Črnomlju.

Trgovski tečaj za deklice se začne dne 1. oktobra na mestni višji dekliški šoli, Gosposke ulice št. 8. Name njen je onim deklicam, ki se hočejo v krajšem času pripraviti za kako službo v trgovini, v banki itd. Ker so ženska učiteljska že prenapolnjena in morajo čisto tudi izprazniti učiteljske kandidatnje še dolgo čakati službe, se opozarja občinstvo na trgovsko izobrazbo deklic. Pouk bode trajal eno šolsko leto po 11 ur na mesec, šolnina znaša po 5 kron na teden. Oglasiti se je najkasneje do dne 29. septembra pri ravnateljstvu mestne višje dekliške šole.

Javen shod je bil minulo nedeljo pri Babičih v občini Marežige. Na shod je prišel in govoril svojim volivcem dični isterski prvoboritelj in požrtvovalni prijatelj zatiranega ljudstva, g. dr. Matko Laginja. Udeležniki so ga pozdravili z največjim veseljem in mu priredili burno ovacijo. Govoril je zbranim tako, kakor zna govoriti od sočutnega srca somučnik istrskih Slovanov, mož, ki je izšel iz priprostega ljudstva, ki živi in dela le za priprosto ljudstvo. Burno odobravanje je pokazalo, da je dr. Laginja ljubljenec naroda.

Koroški liberalci — zoper razširjeno volilno pravico. Iz Celovca, dne 24. sept. Eden najbolj znanih liberalcev našega dež. zbor. je dež. odbornik Hock, bivši grajščak itd. Mož se ob raznih prilikah odlikuje s čistim svojim liberalizmom. Dne 16. t. m. je govoril ta mož svojim volivcem v Bitinjah. Na široko jim je kazal hvale vredno (!) delovanje našega dež. zbora v kar najlepši luči. V nemalo zadrego pa je spravil Hocka neki volilec z vprašanjem, zakaj dež. zbor ni sklenil direktne volitve za dež. zbor. Hock se je nato možko odrezal, da je on zoper direktne volitve na kmetih, ker so take volitve — pretežavne, presitne, neprimerne itd.!! Res, odkritosrden pa je mož! Razodel je s tem tudi mišljenje svojih tovarišev v dež. zboru, katerim ni resno za preosnovno volilnega reda, ker dobro vedo, da le s sedanjim krivičnim redom ohranijo svojo nadvlado v deželi. Vedno se hvalijo s svojo »naprednostjo«, zabavljajo vsemu svetu, zlasti Slovincem, a tako bo prišlo, da bodete na Kranjskem volili direktno, na Koroškem pa še vedno indirektno!

V Rim se je danes iz Zagreba po železnici odpeljal djakovski biskup Strossmayer z biskupom Voršakom, ki se v Rimu pridružita romarjem, katere vodi nadbiskup dr. Stadler.

Trgovska in obrtniška zbornica ima jutri popoldne ob 2. uri v magistratni dvorani javno sejo. Na dnevnem redu so mej drugim poročila o premembi trgovskega zakona in obrtnega reda glede trg. pomočnikov in nedeljskega počitka, o obrtnih strokovnih tečajih itd.

Volilo. Umrli cesarski svetnik in ravnatelj trgovske šole gospod Ferdinand Mahr je zapustil v svoji oporoki ljubljanskemu prostovoljnemu gasilnemu društvu 200 kron, za kar mu je društvo gotovo hvaležno.

Kontrolni shodi v Ljubljani se vrše za moštvo 17. pešpolka 10. oktobra, za moštvo drugih pešpolkov 11. oktobra, lovskih bataljonov 12. in za vse druge 13. oktobra.

Novomeška gimnazija šteje letos 255 javnih učencev.

Izkopine Iz Trebnjega se poroča, da opdi dr. vitez Premerstein in J. Pečnik zasledujeta rimske starine. Doslej sta na vrtu A. Zorca odkrila zidovje, ki je baje ostanek rimskega templja.

Iz Št. Janža pri Spodnjem Dravogradu: Cesar smo dolgo in vroče želeli, to smo včeraj sijajno dosegli: Slomšekovo svečanost. Pri nas je še namreč več starih korenjakov in dobrih ženic, ki so Slomška kot vuzeniškega dekana poznali. Vsi so ho-

teli nesmrtnemu škofu posebno slovesnost prirediti. V nedeljo po popoldanski službi božji zbralo se je silno veliko kmetov iz dravske in slovenjegraške doline v našem prijaznem Št. Janžu k veliki Slomšekovi slavnosti. Zelo veliko je bilo tudi vrlih sošedov iz ljube Koroške. V naše srčno veselje prihitel je iz Maribora vč. gosp. profesor dr. Anton Medved, ki je kot slavnostni govornik Slomškovemu zaslugi tako ganljivo in navdušeno poveličeval, da so marsikatero oko porosile svitile solze; povdarjal je posebno, naj se ravnamo po Slomškovih naukih ter vedno zvesti katoličani ostanemo, zvesti pa tudi besedi materni, mili slovenskosti; posebno naj se varujemo slabih knjig in grdih časopisov, kar je našemu ljudstvu treba večkrat v spomin poklicati, da naj za vrača grde časnike, ki se mu vsiljujejo. Šolski otroci so prav čedno prednašali več Slomškovih pesmi, izvrsten mešani zbor iz Šmartna pa je, z veliko izurjenostjo zapel več krasnih slovenskih pesmi. Ta slavnost nam ostane nepozabljiva, ne dvomimo, da bo tudi obrodila stoteren sad.

Ljubljanske novice. Prijet tat. Policija je prijela delavca Jakoba Juvana iz Hriba pri Moravčah, ker je Juvan ukrad v Šinclovi gostilni v Prečnih ulicah delavcu Oglinu srebrno uro in verižico. — Žile si je prerezala v deželni bolnici žena vodje zemljiške knjige M. Črček. Bila je v opazovalnici. — Zvito mačka ima prodajalec klobasic Klemenčič na Stolbi. Včeraj mu je mačka prinesla na dom lepe rokavice vredne nad 2 K.

Zverinski napad. Z Jesenic se nam poroča: Nekaj časa sem se pri nas ponavlja ponočno vpitje in razgrajanje. Tako je bil tudi v nedeljo po noči pretep ponočnjakov. V istem trenutku pride mimo tovarniški delavec Janez Zalokar. Pretepači planejo nanj z nožmi in ga obdelujejo, dasi jih Zalokar prosi: »Pustite me, jaz sem nedolžen!« Bil je na to previden s sv. zakramenti. Pri tej priliki opozorimo slavno županstvo, naj bi malo strožje postopalo, saj ima v pomoč c. kr. orožništvo in občinsko policijo. Nekoliko manj plesa, preje zapirati gostilne in razgrajanje čez noč v občinsko temnico, in kmalu bode red.

V slovenski otroški vrtec v Trzinu se je že oglasilo 63 otrok.

Ravnateljstvo c. kr. državnih železnic v Beljaku naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bode dne 1. oktobra t. l. v Beljaku vršila ponudbena razprava glede dobave raznih predmetov iz bakra, cina, cinka, bronca, mesinga, svinca in železa. Podrobne pogoje, ponudbene vzorce itd. je moči pri imenovanem ravnateljstvu upogledati, in se tudi na zahtevanje proti plačilu poštnine doposljejo. Vsaka pola ponudbe je kolekovati z 1 K. Ponudbe se morajo najkasneje do 1. oktobra t. l., 12. ure popoldne vložiti pri navedenem ravnateljstvu. Množine in kakovost predmetov, ki jih je dobaviti, se izvedo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Ajdovec ali Ajdovica? Piše se nam iz Ajdovca: Dolgo časa sem se trudil, da bi prvotno in pravo imenovanje tukajšnjega kraja spravil zopet v veljavo, pa zvedel sem, da je v zadnjem času izrekel neki slovenski jezikoslovec, češ, da je to nekaka novotarija, ki se ne strinja s slovensko etimologijo in da bojda ta izraz še slovensk ni. Preiskoval in pregledoval sem razne knjige, da bi izvedel in spoznal, jeli Ajdovec ali Ajdovica prava oblika, in prišel do zaključka, da je prvotno in jedino pravo ime za naš kraj Ajdovec. V to mi prišel na pomoč Valvasor (B. VIII. p. 737.), ki omenja ta kraj in ga imenuje Aidouitz. Pisava tukajšnjih župno-uradnih knjig sega do leta 1762 nazaj in tu so v rabi oblike: Aydouez (1762), Aidouez, Aidoutz, Aidouiz (1789). Ta pisava kaže, dasi je ortografija različna, jedino na pravi izraz Ajdovec, za katerega se potegujemo. To se zasleduje notri do najnovejše dobe. Ljudstvo pozna jedino le pravo obliko Ajdovec in prepriča se lahko, bodisi da vprašaj majhnega otroka ali pa sivolasnega starčka; in gotovo se mora jemati v poštev v prvi vrsti izreka domačinov. Ti govore: Jaz grem v Ajdovec, sem iz Ajdovca, sem bil v Ajdovcu. Posameznik bi se lahko zmotil, ako pa govori cela so-

seska, broječa okrog 1000 duš, dosledno vedno tako, reči se mora, da to ni novotarija, ampak da je to jedino prava oblika. Torej nas pripelje vse to do neizogibnega zaključka, da je bila vedno v rabi in je še vedno oblika Ajdovec in da je ta prava. Ako pa pogledamo nekoliko slovensko kopijo »verborum«, lahko zapazimo, da je že Erjavce prinesel »Ajdovec« v svoji potni torbici, da rabi to besedo tudi profesor Cilenšek (Cf. Škodljive rastline p. 685) in da jo najdeš tudi v Wolf-Pleteršnikovem besednjaku. Ako je pa beseda pristno slovenska, gotovo ne more nasprotovati slovenski etimologiji. Tega mnenja in prepričanja sem, če tudi prihaja ime od besede »ajd«, ker je precej verjetno, da so se v tako izoliranem kraju dolgo ohranili »ajdjev«. Ljudem, tukajšnjim rojakom, ne more nihče zabranjevati, da ne bi izrekli in imenovali svojega kraja Ajdovec, ker tako so govorili njihovi pradedje in tako so se naučili sami od njih.

Za živinorejce. Ker pade dan 28. oktobra t. l. na nedeljo, bo semenj v Radoljici v pondeljek dne 29. oktobra. Deželni odbor popravlja torej s tem svoj dotični razglas ter objavlja, da se bodo biki plemenjaki v Radoljici kupovali dne 29. oktobra.

Služba učitelja je do 20. oktobra razpisana na jednorazrednici v Turjaku, služba učiteljice pa na štirirazrednici v Trzinu do 1. oktobra.

Vinska letina na Vipavskem. Iz Ustja se nam piše: Trgatev se pri nas začne v sredo. Grozdje je lepo in zdravo in že do 50 let ni bilo tako zrelo. Ako grozdje srečno poberemo, imeli bomo izvrstno vino. Zato že sedaj opozarjamo domače krčmarje in vinotrance, naj ne hodijo v Italijo po vino, ker doma dobe poštenega, pristnega blaga pri primernih cenah. Postregli bomo vsakemu z dobro kapljo.

Politično društvo „Edinost“ priredi občni zbor in javen ljudski shod v nedeljo 15. oktobra ob 3. uri popoldne v dvorani »Narodnega doma« v Barkovljah.

Iz Škedenja pri Trstu poročajo: V Škedenju je štirirazredna slovenska šola, a italijanska je petrazredna, dasi v mestu ni nobene slovenske, a polno italijanskih šestrazrednic. V slovenskih razredih se italijansko poučuje kot obvezni predmet po 3 do 4 ure na teden, v italijanskem četrtem in petem razredu pa nemsčina po dve uri. Učitelji morajo mej seboj govoriti izključno le italijanski. To je ravnopravnost!

Pouk o kletarstvu bo imel g. Ant. Štrekelj v četrtek dne 27. t. m. na Opčinah pri g. Ivanu Goriupu.

V Trstu so se včeraj sošli narodni voditelji v Primorju, da se dogovore glede volitev za državni zbor.

V Opatiji je sedaj mrtva sezona. Kopenje v morju se je končalo, a jesenska in zimska sezona se ni še pričela. Gosti so večinoma odšli, mudi pa se še v Opatiji grof Kapnist, ruski poslanik na Dunaju.

Dobavni razpis. Zaradi dobave potrebnih, kakor: zastav, usnjatih predmetov, olja, mila, lojenih in stearin sveč, raznih vreč, kočev itd. za c. in k. pomorski arzenal v Poli za leto 1901 se bo vršila ponudbena razprava in sicer za olje dne 5. decembra in za druge predmete dne 13. oktobra vsakokrat ob 4. uri popoldne. Ponudbe se imajo najkasneje do 3. ure popoldne omenjenih dni vložiti pri adjutanturi poveljništva c. in k. pomorskega arzenala v Poli.

Semnji za sadje in vina. Graška trgovska in obrtniška zbornica naznanja, da priredi mestna občina v Gradcu dne 4., 5. in 6. oktobra in 8., 9., 10. in 11. novembra t. l. semnje za sadje in vina. Blago je vsaj en dan pred otvoritvijo poslati na semenj. Dopise je poslati mestnemu svetu (uradni oddelek IV) v Gradcu, kjer je dobiti tudi vspeled.

Prvi sneg v Italiji so dobili zadnje dni minulega tedna. V gornje-italskih Alpah, posebno pa v severnem Piemontu je padlo snega meter debelo. Sploh pričakujejo v teh krajih zelo ostre zime.

Županski banket v Parizu. Banketa se je udeležilo nekaj nad 22.000 županov. Pojedli so mej drugim 2400 kg. govedine, 5100 fazanov in rac, 44.000 kosov

sadja, popili pa 50.000 buteljk vina, 3000 litrov kave in 1000 litrov likerja. Vseh strežnikov in kuhariev pri banketu je bilo 4866.

Volitveni koledar.

	Skupine:				
	splošna	kmečka	mestna	trg.zbor.	velepos.
Štajersko	3.	8.	11.	14.	15. jan.
Moravsko	3.	8.	10.	11.	12. "
Solnograsko	3.	9.	11.	11.	15. "
Gor. Avstrija	3.	8.	11.	14.	15. "
Češko	3.	8.	10.	12.	15. "
Koroško	5.	10.	12.	14.	15. "
Šlezija	3.	9.	11.	14.	14. "
Dol. Avstrija	3.	9.	14.	17.	18. "
Istra	3.	9.	11.	12.	14. "
Goriško	3.	9.	11.	12.	14. "
Tirolsko	7.	9.	11.	12.	14. "
Prearlško	7.	9.	11.	12.	—
Dalmacija	17. dec.	20. dec.	3.	4.	10. "
Bukovina	12.	18.	3.	10.	11. "
Kranjsko	12.	18.	3.	3.	7. "
Galicija	13.	17.	20. dec.	10.	15. "

Trst: za splošno skupino 3., za mestno (3 volilni razredi) 9., 11. in 13. in za trg. in obrtno zbornico 15. januarija.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Nekdo namesto venca na grob g. Tiča 20 K. — G. kanonik Ivan Sušnik 40 K. — Gg. duhovni pri pok. gosp. Tiča pogrebu 22 K. — Neimenovan 10 K. — G. J. Brencce, župnik v Preski 10 K. — G. Mat. Preželj, župnik in duh. svetnik v Mavčičah 10 K. — G. Jurij Drnovšek, župnik v Žabnici 5 K. — Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 25. sept. Shod dunajskih katoliških Čehov, ki se ga je udeležilo nad 400 oseb, je vladni komisar po dvehurnem zborovanju razpustil radi nastalih nemirov.

Praga, 25. sept. »Radikalni listy« poročajo, da je vlada Mladočehom obljubila podporo pri volitvah s pogojem, da poslanci ne prično obstrukcije. Radikalna stranka pobija kandidaturu dr. Kaizla, češ, da kot državni uradnik ne priznava češkega državnega prava. Zaupni možje mestne skupine Kraljevi Gradec so postavili kandidatom bivšega poslanca Slamo in skupine Mlada Bole-slava bivšega poslanca Spindlerja.

Gorica, 25. septemb. V Vidmu in okolici so zadnje dni zaprli več sumljivih oseb.

Benetke, 25. sept. Na ladiji »Nadvojvodinja Charlotta« so prijeli nekega Galantea iz Trsta, ki je nevaren anarhist.

Belgrad, 25. septembra. Uradni list objavlja dekret, s katerim se sklicuje skupščina na 9. januarija.

Atene, 25. sept. Princ Jurij, upravitelj otoka Krete, je došel 23. t. m. v Atene. Na kolodvoru je neki slabomni častnik prijel konje za uzdo in jih hotel ustaviti. Moža so takoj prijeli in našli pri njem samokres.

London, 25. sept. Lord Rosebery je doposlal liberalnemu kandidatu v Newcastleju pismo, v katerem ostro kritikuje vlado, ki je odtujila in ponižala Anglijo pred vsemi narodi.

London, 25. septembra. Roberts poroča iz Pretorije 24. t. m.: General Pole-Carew je zjutraj zasedel Komatiport in si prisvojil večje število železniških voz in strojev. — 23. t. m. so Buri pod poveljstvom Erazma napadli železniško postajo Elandsriver, a so se morali umakniti. Angleži so jim ugrabili 2500 volov in 600 ovac.

London, 25. sept. »Daily Telegr.« poroča iz Laurencu Marqueza 23. t. m.: 700 Burov, mej temi 14 višjih častnikov, ki so prestopili portugalsko mejo, so zajeli portugalski vojaki. Pozneje je došlo še 800 Burov in nekaj irskih Amerikanov, ki so vsi zajeti v mestu.

Vojska na Kitajskem.

Dunaj, 25. septembra. Z ladije »Zenta« v Taku poročajo: V obrambo južne utrdbe Peitanga sta določena častnika Demeter in Lucas z 20 možmi. Kadet Pap z ladije »Aspern« je bil 21. t. m. pokopan, Klanzig je umrl, Kantor je nevarno ranjen, istotako trije ostali pomorščaki.

London, 25. sept. „Daily Express“ poroča iz Shanghaja: Li-Hung-Čang je naznanil kitajskim oblastvom, da vlada ne izroči Tuana, Kangyja, Tungfuhsiana in Yuhsiana. Mir je torej nemogoč. Kitajci se bodo upirali do skrajnosti. To se razvidi iz tega, ker je princ Tuan imenovan načelnikom cesarskega velikega sveta, mesto generala Yunglu je pa poverjeno vrhovno poveljstvo Tung-Fuhsiang. Poslednji izjavlja, da se bo najodločneje uprl Walderseeju. — Li Hung-Čang dostavlja, da se mora Kitajska sedaj bojevati s celim svetom. Prijatelj tujecev Sheng je degradovan začasnim sodnikom.

Berolin, 25. septembra. Morilec nemškega poslanika Kettelerja v Pekinu, neki častnik vstaške armade, je izjavil, da mu je velel umor jeden cesarskih princev. Imena dotičnika noče razodeti.

Berolin, 25. septembra. Iz Taku je došlo poročilo 19. t. mes., da so umorjeni vsi misijonarji v krajih Tatingfu in Sipingfu, zahodno od Pekina.

Bruselj, 25. sept. Glasom poročil iz Shanghaja je sklenil veliki kitajski svet pod predsedstvom princa Tuana, da se prične z vojsko proti velesilam, ako bodo zahtevale, da se odstavijo cesarica ter princi.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

„Pustite!“ pravi Federigo in ga prime uljudno. „Dovolite, da primem za roko, ki še popravi vse krivice, izkaže toliko dobrot, potolaži toliko ubožcev, ki bode neoborožena miroljubno in ponižno segala svojim sovražnikom v roke!“

„Preveč!“ reče ihteč neznanec. „Pustite me, monsignore! Dobri Federigo, pustite me! Množica vas čaka, toliko dobrih duš, nedolžnih; prišli so od daleč, da bi vas edenkrat videli, slišali Vi pa ste... pri kom?“

„Pustimo devetindevetdeset ovac“, odgovori kardinal. „Saj se pasejo varno na gori. Jaz sedaj iščem one, ki je zašla. One dobre duše so še menda bolj zadovoljne sedaj, ko ne vidijo svojega pastirja. Mogoče da jih je Bog, ki je v vas storil čudež svoje usmiljenosti, navdihnil z radostjo, katere vzroka še ne vedó. Ljudstvo je mogoče nehoté z nama združeno v duhu. Mogoče je sveti Duh obudil v njih nerazložljivo pomilovanje, mogoče je obudil v njih molitev za vas.“ S temi besedami objame svojega gosta, ki se nekoliko ustavlja in se skuša izviti; a pre-maga ga ta burna ljubezen in tudi sam objame kardinala in nagne na njegova ramena svoj tresoč se in premenjeni obraz. Vroče solze padajo na neomadeževani škrlat Federigov. Nedolžne kardinalove roke stiskajo krčevito ude in držé za obleko, ki je vajena nositi silovito in izdajsko orožje.

Neznanec se mu izvije iz rok in pokrije zopet oči z rokama ter vzdigne obličje in vsklikne: „O veliki Bog! O dobri Bog! Jaz se sedaj poznam in vem, kaj sem. Moje hudobije mi stopajo pred oči. Samega sebe me je groza, vendar...! Vendar se čutim uteše-

nega, veselega, kakor še nikdar v svojem dosedanem groznem življenju!“

„To je znamenje“, pravi Federigo, „da vas Bog hoče pripeljati na pravo pot in v novo življenje, kjer boste imeli toliko popboljšati, popraviti in objokovati.“

„Jaz nesrečnik!“ vsklikne neznanec. „Koliko, koliko... stvarij, katerih ne morem popraviti! Še je par podjetij, katera sem jedva začel in jih še lahko pretrgam. Jedno precej lahko pretrgam, popravim in uničim.“

Federigo postane pozoren. Neznanec mu kratko pripoveduje, a s krepkejšimi besedami, kakor smo jih mi rabili, kaj je naredil z Lucijo, koliko je v strahu pretrpela revica, kako ga je prosila, rotila pri živem Bogu, da je še vedno v gradu in...“

„Ah, ne izgubljava časa!“ vsklikne Federigo pomilovalno in plašno. „Vi srečni človek! To je zastava, da vam Bog odpusti. Rešite deklico, katero ste hoteli ugonobiti! Bog vas blagoslovi! Bog vas je uže blagoslovil! Ali veste, odkod je ona uboga deklica?“

Neznanec pové vas, kjer je bila Lucia doma.

„Ni daleč od tod“, reče kardinal. „Hvala Bogu, mogoče je...“ Nato teče k mizici in pozvoni. Plašno prihiti kapelan-križenossec in najpreje pogleda neznanca. Ko vidi ta premenjeni obraz, te od joku rudeče oči, pogleda kardinala. Ko zapazi pod krinko nespremenljive ravnodušnosti čuden nemir in nepotrpežljivo plašnost, obstal bi z odprtimi ustmi na mestu, če bi ga kardinal hitro ne vzdramil iz te odrevenelosti in ga ne vprašal, ali je mej zbranimi duhovniki župnik iz...“ (Dalje prih.)

Umrli so:

21. septembra. Jera Sušnik, posestnikova vdova, 72 let, Dunajska cesta 19, ostarelost.

22. Marija Lumbar, gostija, 74 let, Traovske ulice 11, vsled raka.

23. septembra. Viktor Simšič, uradnikov sin, 7 let, Tržaška cesta 13, otrpenje srca. — Alojzij Jenko, delavčev sin, 2 1/2 leta, Poljanska cesta št. 58, jetika.

24. septembra. Dr. Fran Lampe, kanonik, 41 let, Poljanska cesta 36, vtrpnjenje srca.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
24. 9. zveč.	738,4	14,5	sl. jzah.	jasno	
7. zjutr.	737,7	9,1	sl. ssvzh.	megla	0,0
2. popol.	736,3	23,5	sl. jzah.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 14,4. normale: 13,6°.

Zahvala.

Najtoplejša zahvala vsem p. n. gospodom, kateri so spremili k poslednjemu počitku na pokopališču v Šmartnem pod Šmarno goro našega predragega gospoda:

dr. Janeza Juvan
bogoslovca v Germaniku v Rimu

zlasti še preč. gg. msgr. in prof. Tomo Zupanu, vodju dr. Jožefu Lesarju, spiritualu dr. Fr. Ušeničniku, domačemu župniku Mih. Terček-u tudi za duhovno tolažbo v boleznih ter vsem bogoslovcem, ki so iz raznih krajev prihiteli svojemu tovarišu izkazati zadnjo ljubav, ter vsem darovateljem vencev.

Nezpozabnega rajkega priporočamo vsem prijateljem in znancem v pobožno molitev.

Zalujoči sorodniki!

Zahvala.

Ob smrti našega iskrenoljubljenega soproga, oziroma očeta, sina, brata, svaka in strica, gospoda

Ivana Marinkota
örkostavca

izrekamo najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so rajkega v boleznih obiskali in ga spremili k večnemu počitku. Posebno zahvalo pa izrekamo č. g. Viktorju Köchlerju, kapelanu trnovskemu, kateri je bil ves čas njegove bolezni dušni vodnik in tolažnik ob smrtni uri, darovateljem krasnih vencev, gg. tiskarjem, kateri so nosili vence, slav. slov. delavskemu pevskemu društvu »Slavec« za ginljivo petje pred hšo in na pokopališču ter slav. »Slov. kršč. socialni zvezi«, ki se je udeležila pogreba z zastavo.

V Ljubljani, dne 25. sept. 1900.

Zalujoča rodbina.

Izjava.

Podpisani Matevž Šurk prekličem vse raztaljive besede, ki sem jih izrekel na škodo **Ursule Vever** ter izjavim, da sem iste v pijanosti izrekel in so popolnoma izmišljene ter obžalujem raztalitev.

V Ljubljani, dne 25. septembra 1900.

852 1—1 **Matevž Šurk.**

Učitelj na glasovirju.

Kjé. pové upravništvo »Slovenca« 843 3-2

Služba organista in cerkvenika

v Vel. Lašičah se oddá takoj.

Dobodki so: 300 gld. v gotovini, prosto stanovanje in nekaj stranskih dohodkov. Oženjeni ima prednost. — Prošilci naj se obrnejo na župni urad Velike Lašiče. 851 3—1

Montinit, pritrjevalano sredstvo za kamenje, kovino, lesovje itd., priporoča gg. kamnosekom in ključarskim mojstrom tvrdka **BRATA EBERL**, edina zaloga za Kranjsko, v Ljubljani, Franciskanske ulice. Vnarnja naročila proti povzetju. 228 27 11—4

Malinčev sirup

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani

se prireja kar najskrbnejše iz dišečih gorskih malinovih jagod v srebrnem kotlu s pomočjo para in je torej najbolj čist izdelek nepre-sežne kakovosti ter naj se ne zamer-njava z malinovim sokom, ki je v prodaji in je navadno umetno prirejen, imajoč v sebi zdravju škodljive snovi in baker. Steklenica z 1 kilo vsebine, pasterizovana, velja K 1-30. Razpošilja se tudi v ple-tenih steklenicah po 10, 20 in 40 klgr. ter se 1 kilo zaračuna s K 1-10, 100 kilogr. = 100 kron. Pletena steklenica s 3 kilogr. vsebine pošlje se franko po vsi avstro-ogerski mon-arhiji proti povzetju s K 5-30. 589 13

Slovensko vinogradniško društvo

priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu iz svoje zaloge na Glincah

vipavski mošt

prve vrste, dalje staro ceneno

dolenjsko in štajersko vino

in fino

desertno vino v steklenicah

t. j. ljutomerec, refošk in muškati.

837 3—3

Mašno vino je v zanesljivi zalogi.

Na debelo. — Na drobno.

Postrežba točna. — Gene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graška cesta št. 12

priporoča svoje lahko tekoče **slamozreznice** najboljših sestavov, kakor tudi izvrstne **slamozreznice kose**; dalje svojo veliko zalogo izdelkov iz **kamenščine**, kakor: **cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike** v vsakovrstnih oblikah, **cementa, stavbenih in pohištvnih okovov, kuhinjske priprave, štedilnikov in pečij** od najpriprostejše do najfinejše izpeljave.

Gospodom poljedelcem priporočam kot najizdatnejše umetno gnojilo **Tomaževo fosfatno moko** po tovarniški ceni.

Velika izber **železnih nagrobnih križev.**

Slavno občinstvo vabim najljubdeje, si pri priliki ogledati **mojo trgovino in zalogo.** 836 3—3

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.
Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 116 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benesavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 25. septembra.

Skupni državni dolg v notah	97-25
Skupni državni dolg v srebru	97-—
Avstrijska zlata renta 4%	115-70
Avstrijska kronska renta 4% ¹⁰⁰ 200 kron	97-40
Ogerska zlata renta 4%	114-45
Ogerska kronska renta 4% ¹⁰⁰ 200	90-75
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1706-—
Kreditne delnice, 160 gld.	648-50
London vista	242-—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118-33

Dne 24. septembra.

20 mark	23-85
20 frankov (napoleonidor)	19-30
Italijanski bankovci	90-45
C. kr. cekini	11-47
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	172-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93-60
Tisine srečke 4% ¹⁰⁰ 100 gld.	142-15
Dunavske vravnave srečke 5%	252-50

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-10
Prijoritete obveznice državne železnice	—
južne železnice 3%	317-—
južne železnice 5%	119-50
dolenjskih železnic 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	390-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	360-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42-50
Ogerskega	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12-80
Rudolfove srečke, 10 gld.	60-—

Salmove srečke, 40 gld.	170-—
St. Genois srečke, 40 gld.	195-—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	—
Ljubljanske srečke	48-50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	274-—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	606-5-
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	788-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109-50
Splošna avstrijska stavbinska družba	149-—
Montanska družba avstr. plan.	459-75
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	443-—
Papirnih rubljev 100	255-25

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri trestanju, pri iztrestanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako trestanje. Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Ströbelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.